

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦੇਵੇਗੀ, ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਵੱਡੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੂਲ ਹਿੱਸਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(3)(a)(iii) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਆਰ ਐਨ ਸਿੱਤਲ ਜੇ.

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

M/S ਕੁਆਲਿਟੀ ਬਰੈੱਡ ਫੈਕਟਰੀ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਰੋਡ, ਬਟਾਲਾ ਅਤੇ
ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1981 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2040 ।

8 ਦਸੰਬਰ 1982

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ (1872 ਦਾ IX) — ਸੈਕਸ਼ਨ 141, 151, 152 ਅਤੇ 176 —
ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋਨ—ਕੁੰਜੀ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ—ਦੋ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ —
ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਸਤੂਆਂ — ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਵੀ
ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ— ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਗੁਆਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਮਾਨ—
ਸੁਰੱਖਿਆ—ਕੀ ਖੜਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ — ਸੈਕਸ਼ਨ 141 —ਕੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ।—
ਪਵਨੀ—ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੀ

ਮਾਲ - ਜ਼ਮਾਨਤ - ਬੇਲੀ - ਕੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਨ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੰਜੀ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਖੁੱਲੀ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਲੇਜ ਦਾ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੰਜੀ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਡਵਾਂਸਡ ਲੋਨ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲੋਨ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਟਾਈਪ ਲੋਨ ਜਾਂ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗੋਦਾਮ-ਕੀਪਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਗੋਦਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿਕਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਾਂ ਸਟਾਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਰ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਕਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਡਰਾਇੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦਾ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬੈਂਕ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ। (ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ਼ ਗਹਿਣਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇ ਚਾਰਜ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ,

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸਟਾਕ, ਨਿਰਮਿਤ ਮਾਲ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਆਦਿ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਬਜ਼ਾ। ਇਸ ਲਈ, ਲੈਣਦਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖੇ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **(ਪਰਾ 12)**

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 176 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੌਣਗਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਵਨੀ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਮਾਈ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੌਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਨਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪਵਾਨਾ ਮਾਲ ਵੇਚੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸੂਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। **(ਪਰਾ 17)**

ਕਰਨਾਟਕ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਗਜਾਨਨ ਸ਼ੰਕਰਾਰਾਓ ਕੁਲਕਰਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ **1977** ਕਰਨਾਟਕ **14**।

ਜਯੰਤ ਟੀ. ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, **(1977) 11 ਅੰ. WR 129**.

ਵਸੀਰਦੀ ਸੀਤਾਰਮਈਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਮੋਟਰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਕਾਕੀਨਾਡਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ **1977** ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ **164**.
ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। **(ਪਰਾ 19)**

ਮਈ, **1981** ਦੇ ਦਿਨ, ਮਿਤੀ **21** ਮਈ, **1981** ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬੱਤਾ, ਨੇ ਮਿਤੀ **23** ਫਰਵਰੀ, **1980** ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। - ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡਣਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਕੇ.ਛਿੱਬਰ।

ਆਰ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.-

(1) ਇਹ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬਟਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਆਈਲੈਂਡ-ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਗੌਤਮ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ।

(2) ਸਬੋਪ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ,
ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2, M/s ਕੁਆਲਿਟੀ ਬਰੈੱਡ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਮਾਲਕ ਸੀ

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਫੈਕਟਰੀ, ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1। ਉਸਨੇ 16 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ, ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਮੁਦਈ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਕ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਡਵਾਂਸ ਦਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰ ਨਾਲ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਐਡਵਾਂਸ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ . ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਕਸਰ, ਮੋਲਡਰ, ਸਲਾਈਸਰ ਅਤੇ ਸੀਲਰ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਝੂਠੇ ਸਨ। ਵਿੱਚ. ਜੁਲੀਜੰਦੂਰ ਰੋਡ, ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਫੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰੀ ਮਿਸਜ਼, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਮਿਕਸਰ, ਮੋਲਡਰ, ਸਲਾਈਸਰ, ਸੀਲਰ, ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ^ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਮਾਂਡ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਵੀ ਚਲਾਇਆ। ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 5,000, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3, ਅਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ, ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੰਗ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ: ਉਹ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਤਪਾਦ, ਵਪਾਰ, ਆਦਿ

(3) ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 3, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ, ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ.

(4) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਕਮਾਂ ਕਢਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 3,275.20 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖੀ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ.

(5) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 3 ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ, - ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਨੰ. 3 26 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ Rs.> .; .ਬੈਂਕ ਨੂੰ 2,50 ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 30,000. ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਚਾਬੀ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੈਂਕ

ਕੋਲ ਬਰਾਬਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਸੀ ਪਰ 26 ਮਈ, 1975 ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗਾਰੰਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ।

(6) ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 3,275.20 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 26 ਮਈ, 1975 ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 3,275.20 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਾਫੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

(7) ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਗਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੰਜੀ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤਾਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਖੁੱਲੀ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਲੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲੋਨ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲੋਨ ਜਾਂ ਟੀਐਨਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋਨ ਜਾਂ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਨਾਦਰ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ . ਲਿਡ., ਮਦੁਰਾਈ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਲਿਡ. ਅਤੇ ਹੋਰ, (1), ਵਿਨਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

(4) AIR 1967 S.C. 1105

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

" ਇੱਥੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, 'ਕੁੱਜੀ ਕਰਜ਼ਾ' ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਬੈਂਕ ਦਾ ਤਾਲਾ ਜਾਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਰਲ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦਾਮਾਂ, ਚਾਬੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਮੈਟ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਜੁਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲਈ ਮਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਲੈਣਦਾਰ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਚਾਬੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਸਟਾਕ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ . ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਪਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਲਚਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ 'ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ' ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਸਟਮ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਰਜਿਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਸਮੀ ਅੱਖਰ ਵਚਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, . ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੱਥੀਂ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਟਿਨ ਬਨਾਮ ਰੀਡ (1862) 142 ER 982 ਵਿੱਚ ਅਰਲੇ ਸੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਚਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਪਾਵਨੀ ਨੂੰ.

'ਕਬਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ; ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੱਥੀਂ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ'। ਚਿੱਟੀ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ, ਵੋਲ. II, 21st Edn. ਪੰਨਾ 73 'ਤੇ ਪੈਰਾ 180। ਉਸਾਰੂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ

(1) ਏਆਈਆਰ 1961, ਮਦਰਾਸ 326।

ਇੱਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਮਾਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਰੀਵਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੈਪਰ (1838) 132 ER 1057 ਇੱਕ ਚਲਣਯੋਗ ਸੰਪਤੀ (ਕ੍ਰੋਨੋਮੀਟਰ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪਲੇਜ਼ਰ ਕੋਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੇਜ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਅਜੇ ਵੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਨਾਰਥ-ਵੈਸਟਰਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਜੋਵਨ ਪੋਰਟਰ ਐਂਡ ਸਨ ਮੈਕਡੋਨਲਡਜ਼, 1895 ਏਸੀ 56 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਏ ਬਿਨਾਂ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।, Hubbard, 1886-17 QBD 690 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸੰਪਤੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਮੌਕਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੋਨਕਲੋ ਵੈਂਕਟ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸੀ.ਬੀ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਨੂੰ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਗੋਦਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਗੌਰਬ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਅਤੇ ਮਾਲ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਕਢਵਾਉਣ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਰ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਕਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਡਰਾਇੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

(2) ਏਆਈਆਰ 1975 ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 113.

(3) ਏਆਈਆਰ 1976 ਦਿੱਲੀ 115

ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ. ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟਡ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

(4) AIR 1967 S.C. 1105

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬੈਂਕ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਵੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(9) ਹੁਣ, ਹੁਣ, 5€ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ, 1 ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ, ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 5 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਮੈਡਾ	... 4 ਬੈਗ.
ਸੂਗਰ	... 1 ਬੈਗ.
ਘੀ	... 1 ਟੀਨ.
ਬਾਲਣ	... 5 qtls. (ਲਗਭਗ)
ਰੋਟੀਆਂ	... 350 (ਨੰ.)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਸਹੁੰ ਪੱਤਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਅਰਥਾਤ ਮਿਕਸਰ, ਮੇਲਡਰ, ਸਲਾਈਸਰ ਅਤੇ ਸੀਲਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P.1 ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 16 ਮਈ, 1975 ਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਨਕਦ ਕਰੈਡਿਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(10) ਹੁਣ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ, ਕਲਪਨਾ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਨ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋਵਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਮਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ

ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਥੋਕ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਲਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 152 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਵਿਨਾਸ਼ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 151 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ

ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਲ ਦੀ ਇੰਨੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੇ ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਖੁਦ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਲ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(11) ਸੈਕਸ਼ਨ 141 ਲੈਣਦਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਲੈਣਦਾਰ ਕੋਲ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਾਲੂਰਾਮ (4) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: ■-

ਵਿੱਚ . 'ਸੁਰੱਖਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੈਣਦਾਰ ਕੋਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ। ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਉਸ ਸਭ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ 'ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, - ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ, ਗੁਆਚੀ ਗਈ ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ *ਵੁਲਰ ਅਤੇ ਬਿਲਿੰਗ* ਬਨਾਮ ਜੇ, (5) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ:-

“ਮੈਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕੁਝ ਅਸਲ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ, ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ; ਅਤੇ ਉਹ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਅਸਲ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ 'ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ *ਰੀਸ ਬਨਾਮ ਬੈਰਿੰਗਟਨ*—2 ਵ੍ਹਾਈਟ ਐਂਡ ਟੂਡੋਰ ਦੀ ਐਲਸੀ 4 ਵੀਂ ਐਡਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਨਾ 1002 'ਤੇ —'ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਬੁਝਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਜਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੁਝਤੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਨ।* (12) ਉਪਰੋਕਤ, *ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ* ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, *ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਗੋਵਰਧਨ ਲਾਲਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਡ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (6), ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜਦੋਂ ਲੈਣਦਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਭਾਗ ਜਾਂ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ *ਦ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਚਿਤਰੰਜਨ ਰੰਗਨਾਥ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (7) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 141 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ (5) (1872) 7 QB 756 ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀ।

(6) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 1432

(7) ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 1528।

ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ .ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਸੈਕਸ਼ਨ 141 ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਨਿੱਜੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੁੱਖ ਦੇਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਦੇਣਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਅਤੇ 141 ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 141 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ ਸਟਾਕ, ਨਿਰਮਿਤ ਮਾਲ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੈਣਦਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖੇ। ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Iullundur Road,
Batala and another (R. N. Mittal, J.)**

(13) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਪਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਲੋਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਲ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਰਨਾਟਕ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨਨ ਸ਼ੰਕਰਾਰਾਓ ਕੁਲਕਰਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (7a) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਯੰਤ ਟੀ. ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (8), ਅਤੇ ਵਸੀਰਦੀ ਸੀਤਾਰਮਈਆ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਮੋਟਰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਕਾਕੀਨਾਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਕੇਸ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਿਤਰੰਜਨ ਰੰਗਨਾਥ ਰਾਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਛਿੱਬਰ, ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

(14) ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬੈਂਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਗੁੰਮ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੈਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਖਾਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 16 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। 1,000 ਅਤੇ ਰੁ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 16 ਅਤੇ 23 ਮਈ, 1975 ਨੂੰ 3,900। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ 2 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। 100 ਅਤੇ ਰੁ. ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ, 1975 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 85. ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। 26 ਮਈ, 1976 ਨੂੰ 2,500, ਭਾਵ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਰਕਮਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ। ਉਕਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟਡ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

(15) ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ

(7a) AIR 1977 ਕਰਨਾਟਕ 14.

(8) (1977) 11 An.WR 129.

(9) ਏਆਈਆਰ 1977 ਏਪੀ 164.

ਨੋਟਿਸ, ਮਿਤੀ 19 ਫਰਵਰੀ, 1977, ਅਤੇ 12 ਮਈ, 1978 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਰੂਪ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬਟਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਰਕਮ

ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਵਪਾਰਕ ਮਾਲ, ਕੱਚਾ ਮਾਲ, ਆਦਿ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟਿਡ ਸਮਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਲਪਿਤ ਮਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟਿਡ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟਿਡ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਸੀ। 30,000, ਗੁਆਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪੱਖ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਾਲ ਹੁਣ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਬੈਂਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁਆਚ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(16) ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਹੈ। 3,275.20 ਇਹ ਰਕਮ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਲਗਭਗ ਨੌਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(17) ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮਾਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲ ਵੇਚਣਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਲਪਿਤ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਆਦਿ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 176, ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਜੇਕਰ ਵਾਢੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਲਟਰਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਪਾਵਨਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਾਜਬ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ 'ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਹਵਾਲਾਤੀ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾਦਾਰ ਹਵਾਲਾਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।”

ਆਈ

ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਵਨੀ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਵਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਮਾਈ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਨਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਵਨੀ ਮਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਾਲ ਵੇਚੇ ਬਿਨਾਂ ਸੂਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਲਲਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰਹਿਮਤ ਅਲਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (10) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਂ। ਜੇ.ਐਮ. ਸ਼ੇਲਟ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾਵਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ।

(10) AilR'1967 SC 1322.

ਸਾਮਾਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ. ਸੈਕਸ਼ਨ 176 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਖਿਆ: -

“ਧਾਰਾ 176 ਪੌਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਣਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪੌਣੀਆਂ ਨੂੰ (1) ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ। ਪਾਵਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਾਜਬ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਮਾਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(18) ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 176 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(19) ਤੀਸਰਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਮਾਲ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 151 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 152 ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਬੇਲੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਵਿਨਾਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਗੜਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 151 ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹੈ।"

"ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਲਕਬੈਲ ਡੋਲਾਜੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਬਨਾਮ ਬੋਰੂਗੂ ਮਹਾਦੇਓ, (11) ਵਿੱਚ ਬੀਓਮੋਟ, ਸੀਜੇ, ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ: -

" ਬੋਬੋ ਸਟੀਮ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਵਾਗੁਦੇਵ ਬਾਬੂਰਾਓ, (12) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ

(11) 41 ਬੋਬੋ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 6.

(12) (1927) ILR 52, ਬੰਬਈ 37.

**State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)**

ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਧਾਰਾ 151 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇਕ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਹੁਤ ਆਮ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਫਰਾਈਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਮੈਸਰਜ਼ ਫੱਤਰਮਲ ਆਨੰਦੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਿਮਿਟੇਡ, (13)*। ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਆਮ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(20) ਹੁਣ ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ P.4) ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਲ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਕਾਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। "

(21) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P.4 ਵਸਤੂਆਂ, ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਾਲ। ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਾਲ, ਉਪਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 'ਤੇ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P.6 ਹੈ। ਨ"

(13) (1969) ILR 10 ਗੁਜਰਾਤ 480।

ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 151 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਂ।

(22) ਚੌਥਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਦਾ ਝਗੜਾ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(23) ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡੀਕ੍ਰੈਟਲ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੀ ਰਕਮ.

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। 3,275.20 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਓ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸ.ਐਸ.ਸਾਧੇਵਾਲੀਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਂਡ ਡੀ.ਐਸ.ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.

ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

State Bank of India v. M/s. Quality Bread Factory, Jullundur Road
Batala and another (B. N. Mittal, J.)

ਬਨਾਮ

ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ,- ਜਵਾਬਦਾਰਾ।

ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 134 .

ਦਸੰਬਰ 17, 1982।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ II)— ਸੈਕਸ਼ਨ 125— ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਲੀਅਮ III, ਅਧਿਆਇ 7~ ਏ, ਨਿਯਮ 1— ਕਾਰਵਾਈ